

SAMEN TEN STRIJDE TEGEN MORTELLARO

Mortellaro of digitale dermatitis is een van de meest voorkomende problemen op melkveebedrijven wereldwijd. De aandoening veroorzaakt sluipend grote economische verliezen. Een eenvoudige oplossing die de infectie op het bedrijf volledig uitroeit, is er niet. De combinatie van snelle behandeling, preventieve klauwverzorging, ontsmetting van de hoeven en goed management, kan het aantal nieuwe gevallen van Mortellaro op het bedrijf echter fors terugdringen. – *Elke Depreester, UGent*

Mortellaro wordt voornamelijk veroorzaakt door de bacterie genaamd *trepone*. De letsels veroorzaken erge kreupelheid bij zowel acute als chronische vormen van Mortellaro. Deze zijn oorzaak van productieverliezen en leiden tot verminderde vruchtbaarheid door onvoldoende tochtexpressie. Samen met de directe behandelingskosten lopen de economische verliezen als gevolg van Mortellaro snel hoog op.

Een groep van internationale experts op het vlak van klauwgezondheid ontwikkelde in 2016 het vijfpuntenplan voor de bestrijding van digitale dermatitis (DD) of Mortellaro. Het doel van het vijfpuntenplan is het verminderen van de prevalentie van Mortellaro op melkveebedrijven. Aangezien DD een infectieziekte is, met waarschijnlijk veel infectiehaarden op de boerderij, zal de vermindering van DD in de loop van de tijd optreden. Het is belangrijk om het effect van deze aanpak over een langere periode (12 maanden) op te volgen. Bovendien moet je er rekening mee houden dat er ook seizoensge-

bonden factoren zijn (zoals bijvoorbeeld regen, temperatuur, natte weilanden ...) die je niet in de hand hebt, maar die ook de prevalentie zullen beïnvloeden. Regelmatig opvolgen wordt geadviseerd.

.....
Hou de stalomgeving zo droog en schoon mogelijk om de infectiedruk te verminderen.

Externe bioveiligheid, het voorkomen van insleep

Insleep kan op twee manieren gebeuren: direct via de dieren zelf of indirect via bezoekers, kledij, werkmateriaal. Ideaal is om geen dieren aan te kopen, maar enkel met eigen opfok te werken. Als er toch dieren worden aangekocht, koop dan indien mogelijk dieren van een bedrijf zonder Mortellaro. Vooraleer de aangekochte dieren bij de kudde te

bringen, check je best de klauwen. Behandel ook de letsels indien nodig. Co-begrazing met schapen, varkens, kamelen, elanden of geiten wordt ten stelligste afgeraden.

Voorzie een ruimte waar bezoekers voor het betreden van de stallen bedrijfseigen kledij en laarzen moeten aantrekken. Naast dieren en personen kan ook materiaal dat met mest in contact komt (mest-spreider, veewagen ...) en door verschillende veehouders wordt gebruikt, ziektes zoals Mortellaro op het bedrijf binnenbrengen. Wordt er toch al eens materiaal uitgeleend, zorg er dan voor dat dit nadien grondig gereinigd en ontsmet wordt. De klauwkapbox of -kar en het materiaal van de klauwverzorging zijn natuurlijk een groot risico om Mortellaro binnen te brengen op het bedrijf. De klauwkapkar van de klauwverzorging wordt best afgespoten en ontsmet vooraleer die de stal wordt binnengebracht. Ook het gebruikte materiaal, zoals onder meer de klauwmesjes, zou na elk bedrijf moeten worden ontsmet.

Interne bioveiligheid, voorkomen van spreiding en verminderen van infectiedruk

Bij onderzoek werden Mortellaro-veroorzakende Treponema-bacteriën teruggevonden op klauwmesjes na bekappen van besmette koeien en op de handschoenen van de klauwverzorgers. Als men besmette koeien op een schoon beton, rubber of metalen oppervlak liet lopen, werden dezelfde bacteriën ook teruggevonden in de klauwafdruk. Dit betekent dat vaarzen vrij van Mortellaro of dieren afkomstig van een vrij bedrijf, bij het introduceren in je kudde, snel geïnfecteerd kunnen raken na het passeren op wandelpaden of in de melkstal na geïnfecteerde koeien.

Vermijd het verplaatsen van dieren naar andere groepen en gemeenschappelijk gebruik van gereedschap zoals schoppen of een mestschuif tussen verschillende groepen. Bij het klauwkappen wordt aangeraden handschoenen te dragen en deze te wisselen na een behandeling van koeien met ernstige infectieuze letsels. Ook het gebruikte materiaal reinigen en ontsmetten na de behandeling van deze koeien is verstandig.

Om de infectiedruk te verminderen moet de stalomgeving zo droog en schoon mogelijk gehouden worden. Zorg voor schone en propere wandelpaden en bedding. Een goede ventilatie en regelmatig schoonmaken is hiervoor van cruciaal belang. Check geregeld de plekken met druk koeverkeer zoals voor de krachtvoerbox of waterbak en de doorgang naar de weide.

Om de belasting op de klauwen te verminderen, moet je zorgen voor een kwaliteitsvolle vloer: niet te ruw maar met voldoende grip zodat de koeien niet wegglijden. Vermijd overbezetting en lange wachttijden in de wachtruimte, zodat de koeien voldoende kunnen rusten.

Routinematige preventieve klauwverzorging van alle dieren is belangrijk om de klauwen gezond en in correcte conformatie te houden. Registreer de gedetecteerde letsels en uitgevoerde behandelingen en controleer die dieren na een paar weken opnieuw om de genezing op te volgen.

Vroegtijdige identificatie en behandeling van klinische gevallen en hoefverzorging

Wees aandachtig voor manke koeien in de stal en behandel ze onmiddellijk. Reinig de klauwen vóór de behandeling. Overleg met je dierenarts welke producten je best gebruikt en hoe je ze correct moet aanbrengen. Lokaal tetracycline is een van de

meest gekende behandelingen van Mortellaro, maar het gebruik van antibiotica geeft een verhoogd risico op residuen en selectie van resistente micro-organismen. Recente onderzoeken tonen aan dat ook een niet-antibiotica houdende behandeling zoals zink- en koperchelaten, een polyurethaanwondverband en salicylzuur succesvol zijn in de genezing van Mortellaroletsels.

Het aanbrengen van een goed verband rond de klauw versnelt de genezing van de letsels en vermindert de kans op evolutie tot chronische Mortellaroletsels. Voorwaarde is wel dat het verband goed is aangebracht en tijdig wordt verwijderd of vernieuwd, zo niet wordt het een broeihaard van bacteriën!

Frequente hoefdesinfectie om nieuwe gevallen te verminderen

Gebruik op regelmatige basis klauwbaden of een lokale spray (in geautomatiseerde melksystemen of manueel). Gebruik effectieve, erkende, niet-toxische ontsmettingsproducten volgens de instructies van de fabrikant. De werking van eender welk product zal beter zijn als de klauwen vooraf afgespoten worden of als een extra bad met water en eventueel een klauwzeep enkele meter voor het echte klauwbad met ontsmettingsmiddel wordt geplaatst. Zorg voor een proper looppad na de behandeling van de klauwen. Als je een klauwbad gebruikt, let dan op de volgende aandachtspunten.

- Het bad moet lang genoeg zijn zodat de achterpoten twee keer in het bad komen (ongeveer 3 meter lang);

- Het bad moet diep genoeg zijn zodat de vloeistof de klauwen volledig bedekt. Hou ook rekening met verspilling van product door de koeien: na passage van één koe kan tot 1 liter water uit het bad gemorst worden;
- Positioneer het bad zo dat de koeien niet naast het bad kunnen lopen;
- Het bad moet gemakkelijk leeg te

maken en te reinigen zijn;

- Controleer hoeveel volume water exact in het bad gaat en doseer correct!;
- Vervang het product tijdig volgens de instructies (gemiddeld 200-250 passages). Vervang vroeger bij erge bevuilding van het bad.

Registratie en opvolging

Registreer bij elke routinematige klauwverzorging het aantal klinische gevallen en welke letsels en behandelingen zijn uitgevoerd. Volg de genezing nauwgezet op. Evalueer jaarlijks het aantal gevallen en pas indien nodig de behandelingsprotocollen aan in overleg met je dierenarts. ■

Elke Depreester is als dierenarts verbonden aan de vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde van de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent.

Meer info over het vijfstappenplan in de strijd tegen Mortellaro kan je vinden via www.gddiergezondheid.nl/vijfstappenplan (gebruik best 'mortellaro').